

Riksdagens svar RSv 99/2026 rd – RP 90/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om karens i anslutning till uppdraget som medlem av statsrådet och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om karens i anslutning till uppdraget som medlem av statsrådet och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter (RP 90/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Grundlagsutskottet (GrUB 4/2026 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder om nivån på karensersättningen enligt statstjänstemannalagen är ändamålsenlig med beaktande av grundlagsutskottets ställningstaganden om en motiverad ersättningsnivå och utifrån detta vidtar behövliga lagberedningsåtgärder.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om karens i anslutning till uppdraget som medlem av statsrådet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att skydda allmänintresset och förtroendet för utövningen av regeringsmakten genom att för viss tid under de förutsättningar som anges i denna lag begränsa statsrådsmedlemmars rätt att efter utgången av mandatperioden övergå till andra uppgifter.

Riksdagens svar RSV 99/2026 rd

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på dem som är medlemmar av statsrådet. Lagen tillämpas också på dem som har blivit befriade från medlemskap i statsrådet under en tidsperiod på 12 månader efter det att republikens president har beviljat avsked från uppdraget som medlem av statsrådet.

3 §

Skyldighet att anmäla övergång till ny uppgift

Den som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag ska göra en anmälan om sin avsikt att efter det att medlemskapet i statsrådet har upphört

1) övergå i anställning hos en annan arbetsgivare än staten, ett välfärdsområde, en välfärdssammanslutning, en kommun, en samkommun, en självständig offentligrättslig inrättning, ett universitet som avses i universitetslagen (558/2009), ett parti som avses i 1 § i partilagen (10/1969), Europeiska unionen eller en sådan internationell organisation eller ett sådant internationellt organ i vars verksamhet Finland deltar som medlemsstat,

2) ta emot medlemskap i styrelsen, förvaltningsrådet, ledningsgruppen eller motsvarande organ eller någon annan jämförbar ansvarsfull uppgift eller befattning vid ett statligt affärsverk eller i en privaträttslig sammanslutning, stiftelse, förening eller annan privaträttslig juridisk person,

3) inleda närings- eller yrkesutövning eller annan motsvarande verksamhet,

4) fortsätta i en sådan anställning, uppgift, befattning eller verksamhet som avses i 1—3 punkten och som personen har avstått från att sköta som medlem av statsrådet.

Anmälan ska göras till karensnämnden. Bestämmelser om karensnämnden finns i 9 §.

Anmälan behöver dock inte göras, om det på basis av den i 1 mom. avsedda anställningens, uppgiftens, befattningens eller verksamhetens (*ny uppgift*) natur är klart att förutsättningarna enligt 6 § för meddelande av en restriktionstid (*karens*) som gäller tidpunkten för påbörjande av den nya uppgiften inte uppfylls.

Anmälningsskyldigheten gäller mottagande eller påbörjande av en ny uppgift under den tidsperiod som personen är medlem av statsrådet eller under den tidsperiod på 12 månader som följer omedelbart efter det att personen upphört att vara medlem av statsrådet. Anmälningsskyldigheten gäller också situationer där en person har för avsikt att ta emot eller påbörja en ny uppgift utöver vad personen tidigare anmält, eller situationer där innehållet i den tidigare anmälda nya uppgiften ändras på ett väsentligt sätt.

Anmälan ska göras i god tid före övergången till den nya uppgiften eller i god tid innan den nya uppgiftens innehåll ändras på ett väsentligt sätt.

4 §

Anmälan innehåll

Anmälan ska innehålla de kontaktuppgifter som behövs för behandlingen av ärendet samt uppgift om den i 3 § 1 mom. avsedda aktör för vilken den nya uppgiften utförs, eller uppgift om

Riksdagens svar RSV 99/2026 rd

påbörjande av den närings- eller yrkesutövning som den nya uppgiften avser. Anmälan ska dessutom innehålla en redogörelse för tidpunkten för övergången till den nya uppgiften, samt för uppgiftens huvudsakliga innehåll och förhållande till ärendena inom de ansvarsområden som anmälaren som medlem av statsrådet har svarat för eller i vars behandling anmälaren som medlem av statsrådet i övrigt har deltagit på ett sätt som är väsentligt med avseende på behandlingen av anmälan.

5 §

Inledande av ett ärende som gäller meddelande av karens, karensnämndens beslut och begränsningar i fråga om övergången till ny uppgift

Ett ärende som gäller meddelande av karens inleds när en i 3 § avsedd anmälan från en person som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag kommer in till karensnämnden.

Efter att ha tagit emot anmälan bedömer karensnämnden huruvida de i 6 § föreskrivna förutsättningarna för meddelande av karens uppfylls, och om förutsättningarna uppfylls kan nämnden meddela karens för anmälaren. Om karensnämnden inte anser att förutsättningarna för meddelande av karens uppfylls, ska nämnden genom sitt beslut fastställa att det inte finns sådana begränsningar som avses i denna lag för övergången till den nya uppgift som anmälan gäller.

Karensnämnden ska behandla anmälan inom två månader från det att anmälan och de uppgifter som behövs för behandlingen av den har lämnats till nämnden.

Anmälaren får inte påbörja den anmälda nya uppgiften under tiden för behandlingen i karensnämnden eller under tiden för den karens som meddelats för anmälaren i det beslut som innefattar karensen.

Utöver vad som föreskrivs i 44 § i förvaltningslagen (434/2003) ska det i karensnämndens beslut konstateras att anmälaren har rätt till ersättning enligt 8 § för den karenstid som anges i beslutet.

6 §

Förutsättningar för meddelande av karens

För att karens ska kunna meddelas förutsätts det

1) att anmälaren i sitt uppdrag som medlem av statsrådet har eller har haft tillgång till sådan information som är sekretessbelagd eller som skyddas av bestämmelser vilka i övrigt begränsar offentligheten och som anmälaren på ett väsentligt sätt kan använda i den nya uppgiften till fördel för sig själv eller någon annan eller till skada för någon annan, eller

2) att övergången till den nya uppgiften av någon annan särskild orsak än den som anges i 1 punkten kan anses leda till en intressekonflikt i förhållande till uppdraget som medlem av statsrådet.

En ytterligare förutsättning för meddelande av karens är att övergången till den nya uppgiften klart kan anses äventyra förtroendet för utövningen av regeringsmakten.

Om möjligheten att utnyttja information eller orsaka skada eller möjligheten till en annan intressekonflikt kan undvikas genom en begränsning av omfattningen av den anmälda nya uppgiften, ska karensen avgränsas så att den till sin omfattning motsvarar detta.

Riksdagens svar RSv 99/2026 rd

7 §

Karensens längd

Karensen får fastställas att börja tidigast från det att anmälaren har beviljats avsked från uppdraget som medlem av statsrådet, och det ska bestämmas att den upphör senast 12 månader från det att avskedet beviljades.

Karens får inte meddelas för längre tid än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med denna lag.

8 §

Ersättning för karenstiden

Den som meddelats karens har rätt till ersättning av statens medel för karenstiden. Den ersättning som betalas för karenstiden uppgår till 60 procent av det arvode som betalas till en medlem av statsrådet. Till den som under karenstiden är riksdagsledamot betalas dock ingen ersättning för den tid för vilken personen får riksdagsmannaarvode. Ersättning som personen under karenstiden får av sitt arbete, sin uppgift, sin tjänst eller sin företagsverksamhet ska dras av från den ersättning som betalas för karenstiden, om det inte är fråga om mötesarvoden, arvoden för medlemskap i förvaltningsorgan eller andra med dessa jämförbara arvoden som kan anses vara av ringa betydelse.

Karensnämnden beviljar den ersättning som avses i 1 mom. efter att den har fått de uppgifter som behövs för betalning av ersättningen. Begäran om lämnande av uppgifterna ska framställas samtidigt med det beslut som innefattar karens. För verkställigheten av den ersättning som karensnämnden bestämmer svarar statsrådets kansli.

9 §

Karensnämnden

För fullgörande av de uppgifter som följer av denna lag finns i anslutning till statsrådets kansli en i sin verksamhet oberoende och självständig karensnämnd.

10 §

Karensnämndens tillsättande och sammansättning

Statsrådet tillsätter karensnämnden för fem år i sänder.

Karensnämnden har en ordförande, en vice ordförande och högst fyra andra medlemmar. Ordföranden och de andra medlemmarna ska ha sådan juridisk och övrig sakkunskap som krävs för att nämndens uppgifter ska kunna skötas på behörigt sätt. Nämnden ska dessutom ha sakkunskap vad gäller statsrådets verksamhet.

Statsrådets kansli utser till karensnämnden ett för dess verksamhet behövligt antal sekreterare som står i tjänsteförhållande till statsrådets kansli eller något annat ministerium. Sekreterarna ska ha sådan juridisk och övrig sakkunskap och förtrogenhet som krävs för att nämndens uppgifter

Riksdagens svar RSV 99/2026 rd

ska kunna skötas på behörigt sätt. Statsrådets kansli kan dessutom utse permanenta sakkunniga till karensnämnden.

Om ordföranden eller någon annan medlem avgår under mandatperioden eller är permanent förhindrad att delta i nämndens verksamhet, utser statsrådets kansli för den återstående mandatperioden en ny ordförande eller en annan sådan medlem som nämndens verksamhet förutsätter.

Till nämndens medlemmar betalas ett arvode för skötseln av uppgifterna. Statsrådets kansli fastställer arvodets belopp.

11 §

Karensnämndens beslutsförhet

Karensnämnden sammankallas av ordföranden eller, om ordföranden har förhinder, av vice ordföranden.

Karensnämnden är beslutsför när ordföranden eller vice ordföranden och minst två av de andra medlemmarna deltar i behandlingen.

12 §

Ärendenas handläggning i karensnämnden

Karensnämnden kan i sin uppgift höra sakkunniga.

Karensnämnden fattar sina beslut efter föredragning av en sekreterare. Som karensnämndens beslut gäller den åsikt som omfattas av majoriteten. När rösterna faller lika avgör ordförandens eller, om ordföranden har förhinder, vice ordförandens röst.

Karensnämndens beslut undertecknas av ordföranden eller, om ordföranden har förhinder, av vice ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren.

Karensnämnden kan fastställa en egen arbetsordning för att organisera sin interna verksamhet och förvaltning.

13 §

Undantag från den tidpunkt då handlingar blir offentliga

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 6 och 7 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) blir en i 3 § avsedd anmälan som gjorts av en medlem av statsrådet samt karensnämndens i 14 § avsedda begäranden om utredning som lämnats med anledning av en sådan anmälan och de uppgifter som erhållits på basis av dem offentliga först från och med den dag då karensnämnden har meddelat sitt beslut med anledning av anmälan eller då anmälaren har beviljats avsked från uppdraget som medlem av statsrådet, beroende på vilket av dessa datum som infaller först.

Riksdagens svar RSv 99/2026 rd

14 §

Karensnämndens rätt att få uppgifter

Karensnämnden har, trots sekretessbestämmelser, företagshemlighet eller andra begränsningar som gäller erhållande av information, på begäran rätt att få den information som är nödvändig för avgörandet av ärendet och betalning av ersättning om

1) den anmälda nya uppgiften av anmälaren och av den i 3 § 1 mom. avsedda aktör för vilken den nya uppgiften utförs,

2) ersättning för det arbete, den uppgift, den tjänst eller den företagsverksamhet som avses i 8 § 1 mom. av anmälaren och av den som betalar ersättningen.

Karensnämnden har, trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller erhållande av information, rätt att av ministerierna få för avgörandet av ett ärende nödvändig information om hur en anmälare utifrån sin ställning som medlem av statsrådet har tillgång till information som är sekretessbelagd eller som skyddas av bestämmelser vilka i övrigt begränsar offentligheten.

15 §

Skyldighet att anmäla förändrade förhållanden och återkrav av ersättning

Den som meddelats karens ska utan dröjsmål till karensnämnden anmäla sådana väsentliga förändringar i sina förhållanden som kan påverka den karens som meddelats denne eller den ersättning som betalas för karenstiden.

Om sådan ersättning för karenstiden som avses i 8 § har betalats utan grund eller till ett alltför stort belopp, kan karensnämnden bestämma att betalningen av ersättning ska upphöra samt att den ersättning som redan betalats ut eller en del av den ska återkrävas. Karensnämnden kan låta bli att återkräva ersättningen eller en del av den, om det som helhet betraktat är oskäligt att återkräva det fulla beloppet eller om det belopp som ska återkrävas är litet. Åtgärder för återkrav får inte vidtas efter att fem år har förflutit från det att ersättningen betalades ut.

På det belopp som återkrävs ska det, från den dag då ersättningen betalades, betalas en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) ökad med tre procentenheter. Om det återkrävda beloppet inte betalas senast på den förfallodag som karensnämnden bestämt, ska det på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen. Statsrådets kansli svarar för verkställigheten av karensnämndens beslut om återkrav.

16 §

Ändringssökande

Omprövning får begäras av ett i 8, 15 eller 17 § avsett beslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ett beslut som innefattar karens får verkställas trots ändringssökande, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

Riksdagens svar RSv 99/2026 rd

Ärenden som gäller sökande av ändring i beslut som avser karens ska behandlas skyndsamt.

17 §

Kompensation för ogrundad karens

Om karensnämndens beslut om karens upphävs helt eller delvis som ogrundat genom ett domstolsbeslut, har anmälaren efter att beslutet vunnit laga kraft rätt att för den tid karensen varit obefogad av statens medel få kompensation som är 30 procent av den ersättning som har bestämts med stöd av 8 §. Ersättning som har betalats till anmälaren återkrävs inte.

Domstolen ska underrätta statsrådets kansli om ett sådant beslut som avses i 1 mom. Statsrådets kansli fastställer kompensationen efter att av anmälaren på begäran ha fått de uppgifter som behövs för betalningen.

18 §

Påföljdsavgift

Karensnämnden kan påföra en person som har befriats från medlemskap i statsrådet påföljdsavgift, om personen uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar sin anmälningsskyldighet enligt 3 § 1 mom. eller bryter mot sin skyldighet enligt 5 § 4 mom. att låta bli att påbörja den anmälda nya uppgiften under karensen. Påföljdsavgiften är minst 5 000 euro. Påföljdsavgiften är högst 30 000 euro om personen försummar sin anmälningsskyldighet eller högst 60 000 euro om personen bryter mot sin skyldighet att låta bli att påbörja en ny uppgift under den karens som meddelats personen.

Påföljdsavgiftens storlek baserar sig på en helhetsbedömning. Vid bedömningen av avgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning och skadlighet. Avgiften behöver inte påföras eller kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om förfarandet kan anses vara ringa eller om det med avseende på förfarandets art, planmässighet och andra omständigheter är skäligt att det inte påförs någon avgift eller att avgiften är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras en person som misstänks för samma försummelse eller gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller i ett brottmål som är anhängigt vid en domstol, eller den som har dömts för samma försummelse eller gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en person har påförts påföljdsavgift, får en domstol inte döma ut ett straff för samma försummelse eller gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras, om inte det ärende som gäller påförande av avgift har blivit anhängigt inom två år från det att personen påbörjade den nya uppgift som omfattas av anmälningsskyldigheten eller karensen. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift inleds vid karensnämnden på dess eget initiativ.

Riksdagens svar RSv 99/2026 rd

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på sådana medlemmar av statsrådet vars mandatperiod har börjat efter det ordinarie riksdagsvalet 2027.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 67 punkten, sådan den lyder i lag 447/2026, och

fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 416/2025, 860/2025, 979/2025, 1080/2025, 1149/2025, 1379/2025, 18/2026, 438/2026, 443/2026, 447/2026 och / , en ny 68 punkt som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om verkställighet av följande administrativa påföljder av straffkaraktär:

67) påföljdsavgift enligt 52 a § i renskötsellagen (848/1990),

68) påföljdsavgift enligt 18 § i lagen om karens i anslutning till uppdraget som medlem av statsrådet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 99/2026 rd

Helsingfors 15.6.2026

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare